

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/26/2020
Identifikačné číslo spisu: 6617212863
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:6617212863.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: A. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. M. XXX, zastúpená advokátom JUDr. Andrejom Cifrom, J. Kráľa 5/A, Lučenec, proti žalovanej: BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, akciová spoločnosť so sídlom Boulevard Haussmann 1, 750 09 Paríž, Francúzska republika, konajúca prostredníctvom BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočka zahraničnej banky so sídlom Karadžičova 2, 811 09 Bratislava, IČO: 47 258 713, právne zastúpená: Advokátska kancelária Nagyová Tenkač, s.r.o., so sídlom Ružinovská 42, 821 01 Bratislava, IČO: 36 862 169, v mene ktorej advokáciu ako konateľ vykonáva advokátka JUDr. Viktória Nagyová Tenkač, o zaplatenie 1.280,- Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 10Csp/18/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17.októbra 2019, sp. zn. 43Co/7/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1.Okresný súd Lučenec (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. novembra 2018 č.k. 10Csp/18/2017-176 vo výroku I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 1.280,- Eur spolu s úrokom z omeškania 8,00 % p.a. od 27. 05. 2016 do zaplatenia, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo výroku II. Žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a vo výroku III. konštatoval, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

1.1. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že mal preukázané, že dňa 27.04.2015 žalobkyňa a právny predchodca žalovanej, ktorým bola spoločnosť CETELEM SLOVENSKO, a. s., Bratislava, uzavreli platne jednu individuálne špecifikovanú zmluvu o spotrebiteľskom úvere za účelom nákupu spotrebného tovaru, na základe ktorej poskytla žalovaná žalobkyni na nákup spotrebného tovaru finančné prostriedky vo výške 9.891,- Sk, ktoré sa zaviazala žalobkyňa splácať v dojednaných

mesačných splátkach vo výške po 1.099,- Sk po dobu 9 mesiacov. Nárok žalobkyne uplatnený v konaní sa však odvíja od záväzku, ktorý bol uvedený v časti C) a C1) Zmluvy a netýka sa zmluvy o úvere na nákup tovaru, ale revolvingového spotrebiteľského úveru. Z predloženej Žiadosti/Zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru je zrejmé, že zámerom žalobkyne bolo získať úver na kúpu konkrétneho tovaru, pričom v časti C) samotnej Žiadosti/Zmluvy právny predchodca žalovanej vopred formulárovou zmluvou vnútil žalobkyni ako spotrebiteľovi iný úkon, ktorý v čase podpísania zmluvy žalobkyňou prioritne nebol vo sfére jej záujmu. Žalobkyňa ako spotrebiteľ nemala možnosť žiadnym spôsobom ovplyvniť časť C) takto vopred pripravenej formulárovej zmluvy a nebola jej ponúknutá ani možnosť odmietnuť vopred vnútený revolvingový úver. Správanie a postup žalovanej považoval súd prvej inštancie za nekalú praktiku a ustálil, že pri uzatváraní sporného zmluvného vzťahu absentovala vôľová zložka žalobkyne, ktorá si nebola vedomá podávania žiadosti o úverový rámec a úverovú kartu, a preto nemohlo byť platné ani akceptovanie vôle žalobkyne žalovanou. Vzhľadom na absenciu vôle žalobkyne uzavrieť tento zmluvný vzťah súd prvej inštancie uzavrel, že zmluva o revolvingovom spotrebiteľskom úvere je absolútne neplatným právnym úkonom a úverová karta, ktorou spotrebiteľ bez aktívneho prejavu vôle len podpisom samotnej Zmluvy/Žiadosti o spotrebiteľský úver vyjadril súhlas s poskytnutím revolvingového úveru, resp. požiadal o vydanie platobnej karty, je neprijateľnou podmienkou. Okrem toho, podľa názoru súdu prvej inštancie zmluva o revolvingovom spotrebiteľskom úvere bolo v zmysle Zákona o spotrebiteľských úveroch neplatná aj pre nedodržanie predpísanej písomnej formy.

1.2. Z dôvodu, že sa jednalo o neplatný právny úkon podľa § 37 ods. 1 a § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka sú strany povinné vrátiť si všetko, čo podľa neplatnej zmluvy dostali. Žalovaná poskytla žalobkyni plnenie vo výške 3 246,05 Eur, žalobkyňa plnila žalovanej za obdobie od 01. 09. 2005 do 31. 05. 2016 v sume 5 852,64 Eur, preto žalovaná získala bezdôvodné obohatenie vo výške 2 606,59 Eur, pričom žalobkyňa žalobou uplatňovala len nárok na zaplatenie sumy 1 280,- Eur. Námietku premlčania vznesenú žalovanou posúdil súd prvej inštancie ako nedôvodnú.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom zo 17. októbra 2019 sp. zn. 43Co/7/2019 vo výroku I. rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. zmenil tak, že žalobu zamietol, vo výroku II. rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku II. Zmenil tak, že žalovanej priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie v rozsahu 100 %, vo výroku III. žalovanej priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie v tejto veci dostatočne zistil skutkový stav, z ktorého odvolací súd vychádzal a od neho sa nijakým spôsobom neodchyľuje. Z takto zisteného skutkového stavu však súd prvej inštancie vyvodil nesprávne právne závery.

2.1. Osobitne odvolací súd poukázal na to, že aj keď je pravdou, že Žiadosť o úverový rámec bola obsiahnutá v Zmluve o spotrebiteľskom úvere, ktorá bola formulárovou zmluvou žalovanej, táto skutočnosť však sama o sebe nemôže viesť k záveru, že nebolo vôľou žalobkyne uzatvoriť so žalovanou zmluvu o revolvingovom úvere a že žalovaná žalobkyni ako spotrebiteľovi vnútila aj iný úkon, ktorý nebol vo sfére jej záujmu. Vôľová zložka sa vždy posudzuje za podmienok utvárania vôle konajúceho subjektu a zo všetkých súvislostí toho ktorého konkrétneho úkonu. Tvrdenie žalobkyne, že v čase keď mala záujem o klasický spotrebiteľský úver na nákup konkrétneho tovaru nemala vôľu uzatvoriť zmluvu o revolvingovom úvere ešte neznamená, že žalobkyňa vôbec nemala vôľu uzatvoriť zmluvu o revolvingovom úvere, resp. že nemala vôľu uzatvoriť zmluvu o revolvingovom úvere v ďalšom období. Žiadosť o úverový rámec bola jednostranným úkonom žalobkyne, ktorý žalobkyňa mohla odvolať alebo zrušiť, a tým vyjadriť svoju vôľu nebyť týmto úkonom viazaná. Žalobkyňa tento svoj úkon nielen neodvolala ale ani nezrušila a po akceptácii žalovanej 11 rokov konala a správala sa ako zmluvná strana zmluvy o revolvingovom úvere. Žalovaná nenútila žalobkyňu používať úverovú kartu a čerpať prostriedky úverového rámca. Prostriedky úverového rámca žalobkyňa čerpala sama a sama žalobkyňa aj uhrádzala splátky revolvingového úveru. Ak žalobkyňa mala za to, že nebolo jej vôľou uzatvoriť so žalovanou zmluvu o revolvingovom úvere, teda, že nechcela úverový rámec, po doručení akceptácie žalovanej nemala mať ani vôľu úverovú kartu používať a čerpať prostriedky z úverového rámca. Žalobkyňa v odvolacom konaní tvrdila, že jednotlivé úhrady realizovala v prospech žalovanej v dobrej viere, vychádzajúc z platnosti zmluvy. Ak žalobkyňa tvrdí, že nemal vôľu a úmysel uzatvoriť so žalovanou zmluvu o revolvingovom úvere, nemohla v dobrej viere čerpať prostriedky úveru a uhrádzať

splátky úveru. Samotná žalobkyňa tak vyvracia svoje tvrdenie o nedostatku vôle a úmyslu uzatvoriť so žalovanou zmluvu o revolvingovom úvere. Žalobkyňa 7 rokov opakovane čerpala finančné prostriedky revolvingového úveru a súčasne 11 rokov pravidelne mesačne uhrádzala splátky revolvingového úveru. Nemožno preto obchádzať ani dobromyseľnosť žalovanej ako druhej zmluvnej strany, že žalobkyňa je riadnou zmluvnou stranou zmluvy o revolvingovom úvere a teda, že bolo úmyslom a vôľou žalobkyne uzatvoriť so žalovanou zmluvu o revolvingovom úvere. Následne odvolací súd uzavrel, že v danom prípade právny úkon zmluvy o revolvingovom úvere zodpovedá požiadavke vôľovej zložky podľa § 35 ods. 1, 2 a § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, preto je zmluva platnou.

2.2. Odvolací súd sa nestotožnil ani s právnym záverom súdu prvej inštancie o nedodržaní zákonom predpísanej písomnej formy právneho úkonu. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na to, že keď k uzatvoreniu zmluvy o revolvingovom úvere medzi žalobkyňou a žalovanou došlo na základe toho, že žalovaná písomným úkonom zo dňa 25.08.2005 akceptovala písomnú Žiadosť žalobkyne zo dňa 27.04.2005, zodpovedá tento postup zákonnej požiadavke uzatvorenia zmluvy v písomnej forme. Preto táto zmluva nie je absolútne neplatným právnym úkonom z dôvodu nedodržania písomnej formy s individuálne dojednanými náležitosťami. Právny úkon zmluvy o revolvingovom úvere zodpovedá požiadavke zákonnej formy právneho úkonu podľa § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 4 ods. 1, 4 Zákona č. 258/2001 Z.z. Následne odvolací súd uzavrel, že pokiaľ zmluva o revolvingovom úvere uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovanou je platným právnym úkonom, poskytnutím plnenia žalobkyňou žalovanej sa nemohla žalovaná na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatiť, v dôsledku čoho nebol daný právny základ nároku žalobkyne uplatneného v tomto spore.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V dôvodoch dovolania poukázala na to, že v predmetnej veci ide o otázku právneho posúdenia platnosti/neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere, ktorá mala byť súčasťou časti C) „Zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru“ č. XXXXXXXXXXXXXXXX zo dňa 27. 04. 2005. Odvolaciemu súdu vytkla, že z jeho strany došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu tejto otázky a v nadväznosti následne aj k nesprávnemu záveru o nevzniknutí bezdôvodného obohatenia.

3.1. V súvislosti s absenciou vôle dovolateľka poukázala na to, že žalovaná, ktorá pripravovala zmluvné formuláre a vytvárala úverový produkt, zneužila svoje postavenie dodávateľa využitím nekalej obchodnej praktiky a to tak, že ak chcela dovolateľka získať klasický úver (čo aj chcela), tak sa musela automaticky podpísať aj pod ustanovenie zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru v časti C), ktoré už ale nebolo vo sfére jej záujmu.

3.2. Okrem toho zmluvu o revolvingovom úvere považuje dovolateľka za absolútne neplatný právny úkon pre nedodržanie písomnej formy. Nedodržanie písomnej formy sankcionuje Občiansky zákonník v zmysle § 40 ods. 1 absolútnou neplatnosťou a tiež aj podľa § 4 ods. 1 Zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch ide o neplatný právny úkon pre nedodržanie písomnej formy. Keďže je zmluva o revolvingovom úvere neplatná, žalovaná získala na úkor dovolateľky bezdôvodné obohatenie a rozhodnutie odvolacieho súdu je tak vecne nesprávne.

3.3. Dovolateľka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu toto navrhla odmietnuť, alternatívne zamietnuť. Zároveň si uplatnila náhradu trov konania. V prvom rade poukázala na to, že v podanom dovolaní žalobkyne nie je vymedzená, resp. konkretizovaná právna otázka, ktorú by mal odvolací súd riešiť. Táto otázka nie je dovolateľkou nielenže vymedzená, ale z podaného dovolania ju nemožno ani vyvodiť. Bez ohľadu na tento nedostatok, v súvislosťami so skutočnosťami namietanými v dovolaní žalovaná uviedla, že neobstojí argumentácia dovolateľky o nedostatku vôle uzatvoriť zmluvu o revolvingovom spotrebiteľskom úvere a vydaní kreditnej karty, nakoľko tomuto tvrdeniu odporuje jej správanie počas viac ako 7 rokov, t.j. od 22.05.2005 do 28.11.2012, kedy dovolateľka opakovane čerpala z kreditnej karty a aj ju splácala.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo

rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. a) CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; nemieste je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. V Danom prípade žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

10.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. V zmysle zákonných ustanovení dovolací súd môže len konštatovať, že výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

10.2. Dovolací súd sa preto vzhľadom na uvedené najskôr zaoberal tým, či sú splnené predpoklady prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

10.3. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil.

10.4. Z dovolania vyplýva, že žalobkyňa vytýka odvolaciemu súdu viaceré nesprávnosti, kritizuje

správnosť jeho právnych úvah, náhľadov a záverov, ako aj neopodstatnenosť niektorých jeho konštatovaní. Ani pri posudzovaní dovolania žalobkyne podľa obsahu tohto mimoriadneho opravného prostriedku (§ 124 ods. 1 CSP) však z neho nevyplýva, konkrétne ktorou „právnou“ otázkou (dovolacím súdom ešte neriešenou) bola podľa jej názoru založená prípustnosť ňou podaného dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V dôsledku nevymedzenia právnej otázky relevantnej v zmysle tohto ustanovenia neboli dané predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu.

11. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

12. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.